

ЗАПИСНИК СА ЧЕТРНАЕСТЕ СЈЕДНИЦЕ ОДБОРА ЗА ДИЈАСПОРУ И СРБЕ У РЕГИОНУ

Дана 29. јула 2013. године у Народној скупштини Републике Србије одржана је четрнаеста сједница Одбора за дијаспору и Србе у региону са једном тачком дневног реда: „**Актуелни положај Срба у Републици Хрватској и остваривање њихових мањинских права у складу са стандардима Европске уније**“.

Иницијативу за сазивање покренуо је предсједник Коалиције удружења избјеглица и народни посланик Миодраг Линта. Непосредни повод за сазивање сједнице Одбора био је најновији догађај у селу Трпиња крај Вуковара у Републици Хрватској када је ухапшено дванаест Срба под оптужбом за ратне злочине, кривични поступак против Милета Дакића који се води у Републици Хрватској и бројни имовински и други проблеми са којима се суочавају избјегли и прогнани Срби.

Поред чланова скупштинског одбора за дијаспору и Србе у региону сједници су присуствовали: спољнополитички савјетник Предсједника Народне скупштине Миодраг Поповић, представници Владе Републике Србије тј. Министарства спољних послова, Министарства правде и државне управе, Комесаријата за избеглице и миграције, Специјалног Тужилаштва за ратне злочине, Канцеларије за дијаспору и Србе у региону, као и бројни представници Срба из Хрватске.

Сједницом је предсједавао предсједник Одбора **Александар Чотрић**, који је након уводног излагања о разлозима и поводу сазивања сједнице ријеч дао представницима Срба из Хрватске:

Др Војислав Станимировић, предсједник Самосталне демократске српске странке, истакао је да није било потребе за „спектакуларним хапшењем“ Срба из Трпиње и додао да је СДСС одмах осудио сам поступак полиције и начин на који је то учињено, иако „истражне радње везане за сам злочин не можемо да оспоравамо“. Станимировић је рекао да се ниједан од ухапшених људи није налазио на раније сачињеним списковима оптужених за ратне злочине. Такође говорио је да Хрватска не поштује своје законе, као и о појединим питањима, као што су заостале а неисплаћене пензије.

Милорад Пуповац, предсједник Српског народног вијећа, је рекао да питања суђења за ратне злочине имају два лица: једно је начин хапшења и мотив хапшења, а друго је непроцесуирање ратних злочина почињених према Србима. Пуповац је додао да је оваква ситуација резултат ослобађајућих пресуда из Хага, а да је кампања суђења за ратне злочине у Хрватској служила да Србе одврати од повратка. Истакао је да нико није осуђен за злочине над Србима у операцијама „Бљесак“ и „Олуја“, као и за злочине над Србима у градским срединама, осим неколико изузетака. Говорио је о отпору увођењу ћириличног писма и запошљавању Срба у државним службама (полиција), као и о потреби развоја повратничких средина (незапосленост се креће од 50 до 80 %).

Јован Ајдуковић, предсједник Наше странке, је апеловао на заједнички рад у интересу заједнице и zaloжио се за превазилажење српских подела у Хрватској. Такође, рекао је да се од 1997. године чека на ревизију оптужних и правосудних аката а да се стално појављују нова имена и додао да би све било другачије да у правосудним органима у Хрватској има Срба, што гарантују правни акти, али не и конкретна ситуација на терену. Посебно је истакао потребу да се инсистира на спровођењу Ердутског споразума и Писма намјера Владе Хрватске из 1998. год. којима се гарантују права Срба.

Вељко Цакула, предсједник Српског демократског форума, је говорио о различитим стандардима у суђењима за ратне злочине, о потреби да се општине са српском већином у Хрватској уграде у оперативне планове који ће бити финасирани из фондова Европске уније, о бројним дискриминаторским одредбама у хрватском законодавству, о подношењу Уставних тужби против наведених дискриминаторских одредби, о Закону о пољопривредном земљишту којим се Срби кажњавају од 70 до 2000 евра за необрађивање земље.

Из српских представника из Хрватске говорили су још **Светислав Лађаревић**, предсједник Нове српске странке; **Митар Којадиновић**, предсједник Демократске партије Срба; **Никола Лунић**, предсједник Српског привредног друштва „Привредник“ и **Мирослав Панић**, наченик општине Трпиња. Због обавеза или здравствених проблема на сједницу Одбора, од позваних српских представника из РХ, нису дошли: **Светозар Ливада**, предсједник Заједнице Срба из Хрватске; **Чедомир Вишњић**, предсједник Српског културног друштва „Просвјета“; **Драган Црногорац**, предсједник Заједничког вијећа општина и **Милан Родић**, предсједник Српске народне странке.

Након српских представника из Хрватске на сједници су говорили чланови Одбора: **Миодраг Линта, Милан Лапчевић, Марко Атлагић, Дијана Вукомановић и Радослав Миловановић**

Миодраг Линта, председник Коалиције удружења избјеглица у Републици Србији, је, између осталог, рекао да постоје три групе проблема са којима се суочавају протјерани Срби из Хрватске: први, одузета имовинска, стечена и статусна права (станарска права, куће, пољопривредно земљиште, пословни простори, уништена, оштећена и нестала имовина, заостале а неисплаћене пензије, девизна и динарска штедња, празнине у радном стажу до 1991. године, компликована процедура за признање радног стажа за период 1991.-1995. године, уништене матичне књиге у појединим општинама и спор процес накнадног уписа у матичне књиге; купопродајни уговори о размјени кућа склопљени под притисцима и пријетњама; одузимање хрватских личних карата; други, двоструки стандарди у суђењима за ратне злочине и друга кривична дјела из ратног периода (засташивање Срба путем спискова осумњичених, оптужених и осуђених, случај Миле Дакића); трећи, питање несталих лица (спор процес ексхумације посмртних остатака Срба из познатих гробних мјеста и спор процес идентификације њихових посмртних остатака).. Линта је предложио да Влада Србије започне дијалог са Владом Хрватске о потписивању Споразума о двојном држављанству којим би се гарантована имовинска и друга права оштећених грађана; о потписивању Споразума између два тужилаштва и министарства правде о уступању предмета и доказа и гарантовању слободе кретања свима за које нема доказа за су чинили ратне злочине или друга тешка кривична дјела из ратног периода, о потреби ревизије Споразума о социјалном осигурању, као и о оснивању међудржавне комисије са Хрватском о спровођењу Анекса Г Бечког споразума о сукцесији којим се гарантују права свим грађанима која су имали на дан 31.12.1990. године. Такође, предложио је да се сједнице Одбора за дијаспору и Срба у региону на тему положаја Срба у Хрватској одржавају три пута годишње (два пута би се звали представници Срба на националном нивоу а једном би били позвали замјеници жупана и наченици општина српске националности)

Након чланова скупштинског Одбора на сједници су говорили представници извршне и судске власти у Србији:

Др Славка Драшковић, директор Канцеларије за дијаспору и Србе у региону истакла је нужност да се све снаге усмјере на рјешавање једног или два проблема Срба у Хрватској, имајући у виду да су проблеми бројни из домена станарских права, пензија, језика и писма... Она је предложила састанак свих релевантних институција и организација на коме би се усагласила стратегија дјеловања по том кључном питању, око кога се постигне консензус да треба прво решавати.

Мр Милисав Чогурић, помоћник министра правде и државне управе, је рекао да се недавно ухапшени у селу Трпиња не налазе на проширеном списку оптужених који има мјешовита комисија Републике Србије и Републике Хрватске. Министар правде Никола Селаковић је на недавним билатералним сусретима са Хрватском страном инсистирао на потпуној тачности и ажурности тих спискова и та сарадња ће бити остварена, рекао је Чогурић. Чогурић је додао да је опште познато да се злочини над Србима не процесуирају ни у Хрватској нити у БиХ. Правни основ за то ове сусједне земље налазе могућности улагања протеста који омогућава Резолуција донијета на Генералној скупштини Интерпола у Лондону 2010. године. На питање Линте шта је учињено да се коначно ријешу случај Миле Дакића Чогурић је одговорио да је министар Селаковић покренуо то питање у разговорима са хрватским министром правде.

Горан Алексић, помоћник министра спољних послова за билатералне односе, је истакао хитну потребу остваривања индивидуалних права Срба у Републици Хрватској и напоре које у том смислу свакодневно чини Амбасада Србије у Загребу.

Веселин Мрдак, замјеник Тужоца за ратне злочине, је рекао да је у Хрватској до 2006. године, када је потписан Споразум о сарадњи и прогону кривичних дјела ратних злочина између Србије и Хрватске, било преко 3.800 процесуираних лица у све три фазе (истрага, оптужење и пресуда); да Тужилаштво за ратне злочине у разговорима са хрватском страном инсистира на процедури у вођењу поступка тј. брзини, коректности и ефикасности. Предложио је да се формирају заједнички истражни тимови. На питање Линте шта је учињено да се коначно ријешу случај Миле Дакића Мрдак је одговорио да Тужилаштво чини све што је у њиховој моћи и додао да је за 21. октобар заказано видео саслушање 29-ог свједока. Након тога ће бити окончан поступак одлуком суда или тужилаштва.

Владимир Цуцић, комесар за избјеглице, је, између осталог, говорио о регионалном стамбеном пројекту којим треба да се у наредном периоду рјеши 16.800 избјегличких породица у Србији и о разговорима радних група у вези рјешавања питања заосталих а несилаћених пензија.

На крају сједнице говорили су **Саво Штрбац**, директор Веритаса, и **Милојко Будимир**, предсједник Асоцијације избјегличких удружења из Хрватске.

Саво Штрбац је предложио да Министарство правде Србије отвори канцеларију која ће моћи људима који су процесуирани за ратне злочине да пружи комплетну информацију и савјете, да је од 3800 процесуираних лица у Хрватској за ратне има свега 106 Хрвата; да треба објавити списак 21.600 Срба који су амнестирани за оружану побуну. Истакао је да Споразум између Србије и Хрватске каже да ће Хрвати затворити предмет ако су задовољни с пресудом у Србији а ако нису задовољни они дотично лице и дање држе на списку.

На крају сједнице предсједник Одбора за дијаспору и Србе у региону Александар Чотрић је прочитао Закључке који су присутни усвојили једногласно.

